

<https://ndla.no/subjects/subject:19/topic:1:195989/topic:1:195829/resource:1:56892?filters=urn:filter:cddc3895-a19b-4e30-bd27-2f91b4a02894>

Dersom vi vil undersøke **årsaksforhold**, er det viktig at vi identifiserer enhetene, variablene og mulige sammenhenger mellom dem i problemstillingen. Dette er et tegn på at problemstillingen er **utviklet og spisset**.

Forskning som forsøker å si noe om årsaksforhold - hvorfor, er som hovedregel mer interessant enn forskning som kun beskriver hvordan ting er. For eksempel er det langt mer interessant å finne ut hvorfor noen elever ikke har med seg matpakke enn bare å gjøre rede for hvor stor andel av skoleelevene som pleier å ha med seg mat hjemmefra.

Problemstillingen må også være **forskbar**, det vil si at den må være mulig å undersøke i praksis. Dette betyr helt enkelt at de enhetene vi skal innhente informasjon om, er tilgjengelige, og at vi kan få tak i informasjon om variablene (egenskapene) som vi ønsker å undersøke.

Det å lage gode, avgrensede problemstillinger er ikke lett. Som regel kan det være lurt at dere finner ut litt mer om det temaet dere skal forske på. Ved å gjøre litteratursøk på biblioteket kan dere få noe oversikt over **hva andre forskere har funnet om temaet**. Da vil dere gjerne komme fram til mer konkrete problemstillinger som kan være engasjerende å undersøke.

Viktige spørsmål

1. Hva er det problemstillingen gir dere ny kunnskap om?
2. Er problemstillingen avgrenset slik at dere kan besvare den i løpet av tiden som er til rådighet?
3. Dersom dere har en presis problemstilling: Hva er avhengig og uavhengig variabel i problemstillingen?

4. Dersom dere er usikker på dette: Hvilke mulige sammenhenger og påvirkningsforhold vil dere se nærmere på? Hvilke variabler må dere undersøke for å få kunnskap om disse sammenhengene?
5. Er problemstillingen formulert slik at dere bare får bekreftet ting som dere allerede tror, eller åpner den opp for at dere faktisk kan finne ut noe nytt?

Når du presenterer (muntlig, men også skriftlig), må du huske at det er viktig at

- du framstår som engasjert i emnet du tar opp
- du ikke bruker for mye tid på handlingsreferat og biografiske opplysninger
- du demonstrerer tydelig at du har fordypet deg i emnet
- du viser at du har tenkt, analysert og vurdert
- du viser norskfaglig innsikt ved at du bruker f.eks. analysebegreper eller andre fagbegreper der det er naturlig
- du klarer å svare på spørsmål
- du klarer å redegjøre for metodebruk, eventuell teori og bruk av kilder og annen faglitteratur

.....

Stavanger – Sølvberget !!!

<https://www.xn--slvberget-l8a.no/Laering/Fordypningsoppgave/Har-du-ikke-bestemt-deg-for-problemstilling>

Forslag til valg av emne

Det er mye man kan velge å fordype seg i. Som vi alt har vært inne på, blir det kjekkest hvis du finner noe som du selv synes er interessant. Nedenfor er noen forslag som kan være utgangspunkt for et fordypningsemne. Lag en disposisjon. Presenter den for læreren din slik at han eller hun kan gi deg gode råd og innspill tidlig i prosessen.

a. Oppvekstromaner

Her kan det være en god idé å finne bøker fra ulike perioder eller miljøer. Hva kan romanen *Gift* av Alexander Kielland fortelle om oppvekst i andre halvdel av 1800-tallet? Hva med å sammenlikne den med Maria Navarro Skarangers *Alle utlendinger har lukka gardiner* fra 2015? Hva forteller disse bøkene om moral, verdier, oppdragelse og/eller samfunnsforhold? Det kan være interessant å kommentere i tillegg til den litterære analysen.

b. Sosiale medier

Hva med å se nærmere på hvordan ulike grupper bruker sosiale medier som Twitter, blogger og/eller Facebook? En kan ta utgangspunkt i gutter og jenters bruk, og en må ha tilgang til en viss mengde materiale. Les her det vi skriver om forskningsmetode, bruk av informanter og ikke minst, om forskningsetikk. Her kan en gjerne trekke inn retorisk teori. Husk at alle fordypningsemner må knyttes til læreplanen i norsk. Ønsker du å jobbe med sosiale medier, er for eksempel følgende læreplanmål fra Vg2 og Vg3 relevante:

- analysere innhold og vurdere bruk av virkemidler i tekster som er hentet fra ulike digitale medier
- tolke og vurdere komplekse sammensatte tekster

c. Film

Film er et eksempel på det vi kaller for en «sammensatt tekst». En mulighet her er å ta for seg en spesiell filmsjanger og se på fortellerspråket og virkemidler. For eksempel er fantasysjangeren ofte nært knyttet opp til myter og folkediktning. Da kan en vurdere å kople det til følgende læreplanmål:

- sammenligne fortellemåter og verdier i et utvalg samtidstekster med fortellemåter og verdier i myter og folkediktning (Vg2)
- tolke og vurdere komplekse sammensatte tekster (Vg3)

d. Bøker blir film

Bøker blir ofte filmatiserte, eller for å bruke et fagbegrep, adaptert. Vi kan ikke her gå detaljert inn på [adapsjon](#), men sentrale begreper i forbindelse

med adaptasjon er blant annet historie og **diskurs**. I det første, historie, handler det selvsagt om handlinga, og det er ikke så vanskelig å finne likheter og ulikheter når det gjelder hva som skjer i boka og filmen. Det utfordrende og interessante er å gå inn på boka og filmens diskurs. Med diskurs menes framstilling og fortellemåter. Bok- og filmmediet har ulike virkemidler. De forteller på ulike måter. Hvis ei fortelling flyttes fra bok til tegneserie, eller fra bok til langfilm, så gjør man en del «diskursive valg». Hva gjør man for eksempel med fortellersynsvinkel? Utfordringa blir å vise forståelse for ulike fortellemåter og valg av virkemidler.

e. Blogger om spesielle tema

Vi har alt nevnt bloggsjangeren i forbindelse med sosiale medier. Her er det en lang rekke typer, rosablogger, blogger som tar utgangspunkt i sjukdom (f.eks. anoreksi og kreft), og vi har de berømte motebloggerne som leses av mange tusen. Det er viktig at fordypningsemnet ikke blir for breit og generelt. Tar en for seg bloggsjangeren, bør en spisse og avgrense slik at teksten ikke blir for generell. Hva er det du ønsker å se spesielt på? Kan du formulere dette som et spørsmål? For å lage en god tekst må man ha innsikt i sosiale medier og nett-tekster generelt og i bloggsjangeren spesielt. Bloggen er selvsagt også en sammensatt tekst, og en kan også her trekke inn **retorisk teori**.

f. Mediepåvirkning

Hvilke idealer og verdier kommuniseres i for eksempel jenteblader, både i reklamen og i det redaksjonelle stoffet? Utgangspunkt kan tas i fire ulike blader. Aktuelle læreplanmål:

- gjøre rede for et bredt register av språklige virkemidler og forklare hvilken funksjon de har
- tolke og vurdere sammenhengen mellom innhold, form og formål i sammensatte tekster
- bruke begrepsapparat fra retorikken for å analysere og vurdere ulike typer sakprosaetekster

g. Ideologi og retorikk

Om du velger dette som tema, kan du se på sammenhengen mellom ideologi og retorikk i noen av de politiske talene du kan finne på

virksommeord.uib.no. Velg gjerne 3–4 taler av ulike personer med ulikt politisk ståsted, og gjerne også fra litt ulike tidsperioder.

Problemstilling - lenker

<https://www.youtube.com/watch?v=HvxAshxrwQk>

<https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Lage+problemstilling+for+oppgave>

<https://www.youtube.com/watch?v=3SRcNhM5e7o>

<https://www.youtube.com/watch?v=nEhSiegqQTU>